

Бутенко Юрій Ілліч (1926–1993)

*Ректор ХІІКБ (1962–1975 рр.)
Кандидат технічних наук, професор
Заслужений працівник Вищої школи України
Дійсний член Академії інженерних наук України
Голова Ради ректорів ВНЗ м. Харкова (1973–1975 рр.)
Постійний представник України при ЮНЕСКО*

Біографія

Бутенко Юрій Ілліч народився 24 травня 1926 р. в м. Харкові у родині службовців. Батько працював завідувачем сільгоспвідділу Харківського району, мати – домогосподарка.

1933–1941 рр. – навчався у школі;

1941–1943 рр. – разом з родиною перебував в евакуації у Мачешанському районі Волгоградської області;

1943 р. – повернувся до м. Харкова та вступив на підготовчі курси Харківського інституту інженерів залізничного транспорту (зараз – Український державний університет залізничного транспорту);

1944–1949 рр. – навчання на механічному факультеті ХІІЗТ, який закінчив з відзнакою; присвоєно кваліфікацію інженер-механік шляхів сполучення;

1949–1950 рр. – працює старшим лаборантом на кафедрі будівельної механіки ХІІЗТ;

1950–1951 рр. – завідувач лабораторії кафедри будівельної механіки ХІІЗТ;

1951–1952 рр. – викладач кафедри будівельної механіки ХІІЗТ;

1952–1956 рр. – навчається в аспірантурі без відриву від викладацької діяльності (асистент кафедри будівельної механіки ХІІЗТ);

1956 р. – отримав вчений ступінь кандидата технічних наук;

1957 р. – доцент кафедри будівельної механіки ХІІЗТ;

1958 р. – переведено на посаду старшого викладача;

1962 р. – призначено ректором Харківського інституту інженерів комунального будівництва (зараз – Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова);

1963 р. – присвоєно вчене звання доцента;
1969–1970 рр. – призначено заступником Міністра вищої та середньої спеціальної освіти УРСР;
1970–1975 рр. – ректор Харківського інституту інженерів комунального будівництва;
1975–1988 рр. – заступник Міністра вищої та середньої спеціальної освіти УРСР;
1988–1993 рр. – професор кафедри будівельної механіки Київської філії ХІІЗТ.
Помер Юрій Ілліч 11 жовтня 1993 р. у м. Києві.

Навчання та праця в Харківському інституті інженерів залізничного транспорту

У 1949 р., після закінчення з відзнакою навчання у ХІІЗТ за спеціальністю інженер-механік шляхів сполучення, талановитому студенту було запропоновано залишитись в інституті на науково-педагогічній роботі. Трудовий шлях Юрій Ілліч розпочав на посаді лаборанта, а згодом – завідувача лабораторії.

1 листопада 1952 р. його було зараховано до аспірантури при кафедрі будівельної механіки. За період проходження теоретичного курсу аспірантури та під час роботи над дисертацією Ю. І. Бутенко проявив себе як талановитий науковець, здатний самовдосконалюватися, що вміє опановувати методики експериментального і теоретичного наукового дослідження. Він оволодів навичками правильного підходу до самостійної постановки наукових завдань в галузі теорії споруд. Виконана ним дисертаційна робота являє собою теоретично-експериментальне дослідження, яке має наукове та практичне значення для будівництва. Отримані результати дозволяють використовувати додаткові запаси міцності при проектуванні арок з урахуванням пластичних властивостей матеріалів.

У 1956 р. Ю. І. Бутенко отримав вчений ступінь кандидата технічних наук, захистивши кандидатську дисертацію на тему «Дослідження несучої здатності та розрахунок двохшарнірних арок з урахуванням пластичних властивостей матеріалів».

Цього ж року починає викладати будівельну механіку на посадах: асистент, старший викладач, зарекомендувавши себе якнайкраще у навчально-методичній роботі кафедри. На високому теоретичному рівні їм було викладено самостійні курси лекцій з опору матеріалів на будівельному та експлуатаційному факультетах. Як вимогливий педагог, вмів досягти плідної та дружньої роботи студентського колективу.

За досягнуті успіхи у справі підготовки інженерних кадрів, проявлену ініціативу та активну участь у галузі науково-дослідницької та навчально-методичної роботи Міністерством шляхів сполучення УРСР та ЦК профспілки працівників залізничного транспорту Юрія Ілліча Бутенка було нагороджено Почесною грамотою та іменним годинником від Міністра шляхів сполучення УРСР.

Ректор Харківського інституту інженерів комунального будівництва (ХІКБ)

12 травня 1962 р. за наказом Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти України Ю. І. Бутенка було призначено ректором ХІКБ.

Це був період дійсного відродження інституту. Юрію Іллічу Бутенку як людині, наділеній стратегічним баченням перспектив, вдалося безпомилково відчувати веління часу, коли у державній політиці СРСР вирішення проблем житлової і комунальної сфер та забезпечення певного рівня комфорту населення було висунуто на перший план.

Він зміг докорінно змінити статус колишнього скромного вчз і підняти його авторитет на доти небачену висоту. Під керівництвом Юрія Ілліча ХІКБ став одним із найпрестижніших вузів Харкова та України. Із 1962 по 1976 рр. викладацький склад ХІКБ зріс із 116 до 324 осіб. Постійний пошук нових шляхів розвитку інституту спонукав до створення зовсім нових напрямків підготовки спеціалістів. Так, від академії ім. Л. О. Говорова інститут безкоштовно отримав обладнання для лабораторії світлотехніки, а у 1964 р. на підставі наказу МВ і ССО УРСР в інституті було організовано кафедру світлотехніки і джерел світла. При цій кафедрі у складі науково-дослідного сектору в 1969 р. було створено лабораторію пускорегулюючих апаратів. У 1965 р. на базі кафедри електротехніки з'явилась кафедра електропостачання міст, а 1966 року від кафедри планування і благоустрою міст було відокремлено самостійну кафедру геодезії.

У цей період інститут розпочав підготовку спеціалістів для житлово-комунальної галузі не тільки України, але й багатьох регіонів Радянського Союзу, а також країн Азії та Африки. Загальна кількість студентів у 1976 р. становила 4580 осіб, для порівняння, у 1963 році їх було всього 460. Йшла наполеглива робота над нарощуванням навчальних площ.

У 1963 р. силами співробітників та студентів ХІКБ було здійснено складання проекту південного (головного) корпусу інституту. Очоловав авторський колектив архітектор Г. В. Сихарулідзе. Як згадував ветеран інституту С. І. Кувшинов, студенти на цьому будівництві працювали регулярно у дві зміни, а у критичні моменти туди посиляли підмогу, знімаючи людей з занять. Це була насправді студентська будова. Завдяки ентузіазму та професійній майстерності колективу у 1976 р. інститут отримав свій головний корпус по вул. Чорноглазівській (нині – Маршала Бажанова) площею 13 720 м².

Значно розширилась матеріально-технічна база інституту. У 1963 р. введено в експлуатацію навчально-лабораторний корпус для факультету міського електротранспорту і гуртожиток № 2 (пров. Отакара Яроша, 7); у 1967 р. – новий корпус для інженерно-будівельного факультету і гуртожиток № 3 площею 6347 м², розрахований більш ніж на 500 студентів (пров. Отакара Яроша, 10); у 1971 р. – гуртожиток № 4 площею 5890 м², де змогли розміститися 504 студента (пров. Отакара Яроша, 2). Почав діяти санаторій-профілакторій.

З ім'ям Юрія Ілліча Бутенка пов'язаний розвиток студентських будівельних загонів ХІКБ. Географія об'єктів, зданих в експлуатацію студзагонівцями, надзвичайно широка: Харківська область, Тюмень, Сургут, Надим, Полтава, Казахстан, Улан-Батор (Монголія), Угорщина.

Послідовно і наполегливо колектив ХІКБ працював над поліпшенням умов праці та відпочинку студентів. У 1964 р. ХІКБ занесено до Книги Літопису трудових справ комсомолу республіки, а у 1966 і 1967 рр. рішенням ЦК профспілок і колегії МВ і ССО УРСР інституту двічі присуджується Республіканська премія «За зразкову організацію праці, побуту і відпочинку студентів». ХІКБ визнається переможцем Республіканського змагання з трудового виховання студентської молоді. За ударну роботу студентських будівельних загонів інституту було вручено на довічне зберігання почесний Червоний прапор ЦК ЛКСМУ із занесенням комсомольської організації до Золотої Книги Пошани комсомолу України. У 1970 р. при інституті під головуванням ректора Ю. І. Бутенка була створена постійно діюча рада з питань побуту студентів. Неодноразово інститут входив до числа переможців Республіканського конкурсу на кращу організацію умов праці, побуту і відпочинку студентів. За підсумками виконання колективом інституту умов цього конкурсу рішенням колегії МВ і ССО УРСР і президії Української республіканської профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ у 1970 р. ХІКБ було присуджено першу премію, у 1973 р. – інститут зайняв I місце у Всесоюзному конкурсі на кращу організацію умов праці, побуту і відпочинку студентів.

У 1969 р. у лісопарковій зоні м. Харкова – Сокольниках було розгорнуто будівництво чудової лижної бази з борцівським та важкоатлетичним спортзалами, а у 1971 р. вона відкрила двері для спортсменів ХІКБ. У 1974 році проект був удостоєний бронзової медалі на ВДНГ СРСР як краща спортивна споруда.

У 1966 р. при кафедрі вищої математики була створена лабораторія обчислювальної техніки. У ХІКБ розпочалася ера інформаційних технологій. За рішенням Колегії МВ і ССО УРСР з 11.02.1974 р. до 15.05.1974 р. в інституті було організовано вивчення електронно-обчислювальної техніки усіма викладачами вузу.

У ХІКБ були відкриті нові, актуальні, необхідні міському господарству країни, спеціальності: «Світлотехніка і джерела світла» (у 1964 р.), «Електропостачання міст» (у 1963 р.), «Промислове і цивільне будівництво» (у 1964 р.), «Очищення природних і стічних вод» (у 1966 р.), у 1974 р. була відновлена підготовка архітекторів. Щорічний набір складав 350–400 чол.

У 1975 р. ХІКБ досяг рівня одного з авторитетніших вищих навчальних закладів нашої республіки. На той час ним було підготовлено близько 10 000 висококваліфікованих фахівців. На денному, вечірньому та заочному відділеннях навчалось понад 4 000 студентів. На 24 кафедрах працювало 300 викладачів, з яких 135 мали наукові ступені та звання. На трьох факультетах велась підготовка спеціалістів з 9-ти спеціальностей.

Відкриваючи нові горизонти розвитку нашого інституту, Ю. І. Бутенко чітко усвідомлював важливість спадкоємності традицій у цьому процесі. Тому в середині 60-х років він ініціював збір матеріалів щодо історії нашого навчального закладу. Пошук інформації та відеоматеріалів проводився не тільки в Україні, але й у Середній Азії та на Кавказі, де під час евакуації перебував ХІКБ. Зібрані матеріали склали в основу першої музейної експозиції з історії ВНЗ, відкритої у 1967 р. Нині Музейний комплекс ХНУМГ ім. О. М. Бекетова має майже 50-літню історію плідної праці.

Голова Ради ректорів ВНЗ м. Харкова

На вирішення проблем організації навчального процесу, поліпшення умов праці та відпочинку студентів значною мірою була спрямована діяльність Ради ректорів внз м. Харкова, яка була створена як громадський орган у 1967 році і працювала на громадських засадах. На той час очолив Раду В. Г. Новіков, ректор Інституту радіоелектроніки. У 1972 р. МВ і ССО УРСР затвердив положення про Раду ректорів та склад Ради ректорів Харківського центру ВНЗ, до складу якого входило 24 ВНЗ Харківської, Сумської та Белгородської областей.

Завданнями Ради ректорів було: координація діяльності ВНЗ: узагальнення та розповсюдження досвіду організації навчального процесу, виховної та науково-дослідницької роботи; підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу; розробка пропозицій з подальшого розвитку вищої освіти в регіоні; посилення зв'язку ВНЗ з підприємствами; розробка заходів щодо покращення житлово-побутових умов викладачів та студентів; укріплення міжвузівської навчально-матеріальної бази. Вирішувати ці складні завдання могла тільки працездатна Рада. До неї, окрім ректорів ВНЗ, було включено керівників місцевих органів влади, громадських організацій, промислових та сільськогосподарських підприємств, студентів.

У квітні 1973 р. Раду ректорів Харківського регіону очолив Ю. І. Бутенко. До складу Ради входило 57 осіб. За роки головування у Раді ректорів (до 1975 р.) Ю. І. Бутенко зробив величезний внесок як в організацію її роботи, так і у вирішення багатьох поставлених перед нею завдань. У центрі уваги Ради

завжди були найактуальніші, найважливіші питання життєдіяльності ВНЗ: використання обчислювальної техніки у ВНЗ, розробка системи АСУ-ВНЗ, поширення мережі факультетів, підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу Харківського центру ВНЗ, створення при Харківській Раді ректорів опорного пункту видавничого об'єднання «Вища школа», розподіл майданчиків для будівництва гуртожитків ВНЗ та хід проектування нового студмістечка, хід будівництва міжвузівського спортивного комплексу «Вища школа» та визначення базового ВНЗ із підготовки спортсменів високого класу. Досвід діяльності цього впливового органу згодом був поширений у всіх регіонах республіки і став потужним фактором розвитку вищої школи України. Президія Ради розглядала питання про готовність студентських загонів до трудового семестру, про проведення всесоюзної олімпіади «Студент та науково-технічний прогрес» та ін.

Ось декілька фактів. У 1974–1975 навчальному році у ВНЗ було введено єдину систему обліку поточної успішності та періодичної атестації студентів, було відкрито спеціалізований магазин з продажу підручників «Вища школа»; скоординовано діяльність вузівських та міських бібліотек. На підприємства було відправлено збірник анотацій проведених у ВНЗ науково-дослідницьких робіт. Значну роль в об'єднанні науки з виробництвом зіграли «Дні науки».

Авторитет Ради ректорів, її роль зростали з кожним роком. Вона займалась питаннями профорієнтації, прийому молоді у ВНЗ, підтримувала прогресивні форми вступних іспитів, узагальнювала та розповсюджувала досвід кращих ВНЗ.

Заступник Міністра вищої та середньої спеціальної освіти України

У 1969 р., у зв'язку із призначенням на посаду заступника Міністра вищої та середньої спеціальної освіти УРСР, Ю. І. Бутенко залишив посаду ректора, але вже у 1970 р. повернувся у ХІКБ і очолював його до 1975 р.

У 1975 році Ю. І. Бутенка призначено першим заступником Міністра вищої та середньої спеціальної освіти УРСР. За його безпосередньої участі удосконалювалася мережа навчальних закладів в Україні, розширювалася підготовка фахівців з нових напрямків науки і техніки, змінювалася матеріальна база ВНЗ і технікумів України.

За цей період у ВНЗ міністерством введено в дію 10 навчально-лабораторних корпусів площею 80,3 тис. м², 15 студентських гуртожитків, 5 студентських їдалень та 6 об'єктів наукового та допоміжного призначення. Кращими в цьому напрямку були Київський та Львівський політехнічний інститути, Київський та Макіївський інженерно-будівельний інститути, Криворізький гірничорудний інститут, Харківський інститут інженерів комунального будівництва, Дніпропетровський хіміко-технологічний інститут.

Покращилось медичне забезпечення студентів та учнів. У цей період їх обслуговували 12 поліклінік, 4 лікарні, 82 здоровпункти та 25 санаторіїв-профілакторіїв.

На 1976–1980 рр. було заплановано значне розширення мережі оздоровчо-спортивних таборів, їдалень, буфетів та студентських кафе.

З метою покращення якості підготовки спеціалістів, вдосконалення навчального процесу, підвищення успішності та зниження відсівів у процесі навчання приділялася увага вирішенню таких завдань:

- систематичному відновленню та переробці робочих навчальних планів та програм; розробці наскрізних програм за спеціальностями, структурно-логічних схем курсів та технологічних карт лекційних, практичних та семінарських занять;

- подальшому покращенню планування та організації самостійної роботи студентів та учнів, забезпеченню реальної відповідності обсягу домашніх завдань та часу, що відводиться для їх виконання; здійсненню та безперервному вдосконаленню системи контролю й організації самостійної роботи студентів та учнів з використанням обчислювальної техніки, методів програмованого навчання та контролю, технічних засобів. Цьому сприяло широке вивчення фактичного стану організаційної роботи в бібліотеках більшості ВНЗ УРСР незалежно від їх відомчої підпорядкованості та розробка конкретних засобів з покращення діяльності бібліотек ВНЗ. Також було розповсюджено досвід організації самостійної підготовки слухачів під керівництвом викладачів. В деяких ВНЗ створено кабінети самопідготовки, оснащені технічними засобами та необхідною навчальною літературою (Харківський інститут інженерів комунального будівництва, Харківський інженерно-економічний інститут, Київський технологічний інститут харчової промисловості та ін.).

- вдосконаленню системи поточного контролю знань студентів та учнів, організації безперервного аналізу навчально-виховного процесу за двома напрямками: факультет – група – студент та кафедра – дисципліна – викладач, особливо методами безпосереднього вимірювання рівня знань;

- подальшому розвитку та вдосконаленню науково-дослідної роботи студентів ВНЗ як обов'язкового елемента навчального процесу, впровадженню в практику роботи кафедральних наукових студентських семінарів під керівництвом завідувачів кафедр, професорів, найбільш кваліфікованих доцентів, виступам кожного випускника з науковим докладом, розширенню практики реального курсового та дипломного проектування. Науково-дослідна робота студентів, що виконується за навчальним планом, органічно поєднувалася з їх участю в реалізації госпдоговірних та держбюджетних робіт.

- інтенсифікації навчального процесу на основі широкого використання обчислювальної техніки, технічних засобів контролю та навчання, підвищенню наочності викладання;

- вдосконаленню форм організації та проведення практичної підготовки, виробничої практики студентів та учнів і стажування молодих спеціалістів;

- покращенню зв'язків середніх спеціальних навчальних закладів із ВНЗ для надання дієвої допомоги предметним (цикловим) комісіям з організації навчального процесу;

– широкому розповсюдженню позитивного досвіду з організації навчального процесу.

Крім завдань з організації навчального процесу, Міністерство вищої та середньої спеціальної освіти УРСР, зокрема й перший заступник міністра Ю. І. Бутенко, вирішувало багато інших важливих питань:

– під постійним контролем знаходилась робота студентських будівельних загонів, широко застосовувались перевірки організації роботи студентських загонів за участю представників міністерств та відомств, на об'єктах яких працювали студенти;

– організація регіональних нарад з широким залученням викладачів ВНЗ та вчителів шкіл для обговорення ітогів вступних іспитів у ВНЗ, розробка заходів з уніфікації вимог у школах та на вступних іспитах;

– удосконалення діяльності рад ректорів центрів ВНЗ, економічних регіональних зв'язків, подальше вдосконалення структури цих рад, додатково створено 9 територіальних центрів при ВНЗ;

– покращення роботи з підбору кандидатів та створення резерву кандидатів на вступ до аспірантури;

– покращення організації підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу.

За вагомий внесок у розвиток системи вищої освіти в Україні, за видатні організаторські здібності Ю. І. Бутенко був удостоєний звання «Заслужений працівник Вищої школи України».

Праця у Київській філії Харківського інституту інженерів залізничного транспорту

Роботу у Міністерстві Ю. І. Бутенко успішно поєднує із науково-педагогічною діяльністю у Київській філії Харківського інституту інженерів залізничного транспорту.

Із 1988 р., після звільнення з посади першого заступника Міністра вищої та середньої спеціальної освіти, Юрій Ілліч повністю присвятив себе педагогічній діяльності. Працював професором на кафедрі будівельної механіки та гідравліки Київської філії ХІІЗТ. Слухачами його лекцій були студенти, аспіранти, викладачі інституту, а також фахівці будівельної галузі. Бутенко Ю. І. керував науковими проектами студентів, проводив підготовку студентів до доповідей на наукових конференціях. Юрій Ілліч проявив себе не тільки як науковець, а й творчий, вдумливий педагог. Він постійно шукав та знаходив досконалі шляхи та засоби навчання студентів. Його заняття завжди відрізнялись яскравістю та насиченістю. Велику увагу Юрій Ілліч приділяв методичній роботі. Під його редакцією були видані навчальні посібники з будівельної механіки, у яких врахований його великий педагогічний досвід. З ініціативи Юрія Ілліча та з його співавторством були підготовлені та видані з грифом МВ і ССО УРСР підручник та керівництво до практичних занять з будівельної механіки.

У цих виданнях реалізовані його ідеї подання матеріалу та особливості викладання курсу в ВНЗ. Юрій Ілліч постійно координував роботу авторських колективів при підготовці та виданні підручника та навчальних посібників.

Наукова школа та наукові публікації

Юрій Ілліч Бутенко активно займався педагогічною діяльністю, проводив велику науково-методичну роботу. Створив у ХІКБ наукову школу з дослідження металевих і залізобетонних оболонок та арочних конструкцій. Як справжній вчений Ю. І. Бутенко приділяв велику увагу розвитку наукових досліджень в інституті. Перед колективом ХІКБ він поставив завдання розгорнути студентську науку як основу професійної підготовки майбутніх фахівців. Активно діяли студентські наукові гуртки з різноманітних проблем науки і техніки, значна частина учасників яких стала провідними вченими ХІКБ. У 1968 році були премійовані студенти інституту, роботи яких зайняли 1–3 місця на Республіканському конкурсі студентських наукових робіт з проблем природничих та технічних наук. У 1969 році рішенням Бюро ЦК ВЛКСМ і МВ і ССО СРСР в інституті створена Рада молодих вчених. За цей період Юрій Ілліч підготував 11 кандидатів наук. Деякі з них сьогодні викладають у Харківському національному університеті міського господарства імені О. М. Бекетова та інших ВНЗ м. Харкова та України.

Бутенко Ю. І. – автор та співавтор понад 150 наукових праць, серед яких навчальні посібники та підручник, за якими навчалися покоління майбутніх інженерів колишнього Радянського Союзу:

- Матричные алгоритмы в строительной механике стержневых систем (1980 р.);
- Строительная механика стержневых систем и оболочек (1980 р.);
- Строительная механика. Руководство к практическим занятиям (1984 р.);
- Строительная механика. Руководство к практическим занятиям, 2-е изд. (1989 р.);
- Строительная механика (1989 р.).

Завдяки багаторічним плідним науковим дослідженням Ю. І. Бутенка було обрано дійсним членом Академії інженерних наук України.

Нагороди

Обдарований вчений і педагог, вихователь молодих висококваліфікованих фахівців, організатор вищої освіти в Україні Юрій Ілліч Бутенко був нагороджений багатьма орденами та медалями:

- Орден «Знак пошани» (1961 р.)
- Орден «Трудового Червоного Прапора» (1971 р.)
- Орден «Жовтневої Революції»
- Орден «Дружби народів»
- Медаль «За трудову доблесть» (1970 р.)
- Медаль «За освоєння цілини»

- Медаль з нагоди 50-річчя утворення МНР
- Нагрудний знак МВССО «За відмінні успіхи у праці» (1973 р.)
- Почесні грамоти МВССО СРСР та УРСР

Вибрана бібліографія праць Ю. І. Бутенка

1955

1. Изменение деформаций с помощью датчиков омического сопротивления / Ю. И. Бутенко // Труды Харьковского института инженеров железнодорожного транспорта. – Харьков : ХИИЖТ, 1955. – *

2. К вопросу об определении перемещений в упругопластических стержневых системах при временной нагрузке / Ю. И. Бутенко // Труды Харьковского института инженеров железнодорожного транспорта. – Харьков : ХИИЖТ, 1955. – *

1956

3. Исследование несущей способности и расчёт двухшарнирных арок с учётом пластических свойств материала / Ю. И. Бутенко. – Москва (Россия) : Углетехиздат, 1956. – *

4. Исследование несущей способности и расчёт двухшарнирных арок с учётом пластических свойств материала : автореф. дис. ... канд. техн. наук / Бутенко Юрий Ильич ; Харьков. ин-т инж. ж.-д. трансп. им. С. М. Кирова. – Харьков, 1956. – 18 с.

5. Исследование несущей способности и расчёт двухшарнирных арок с учётом пластических свойств материала : дис. ... канд. техн. наук / Бутенко Юрий Ильич ; Харьков. ин-т инж. ж.-д. трансп. им. С. М. Кирова. – Харьков, 1956. – 207 с.

1958

6. Посилимо допомогу виробництву / О. Ігнат'єв, Ю. Бутенко, Г. Наумов та ін. // Соціалістична Харківщина. – 1958. – 23 грудня.

1960

7. В ногу з життям / Ю. І. Бутенко // Соціалістична Харківщина. – 1960. – 14 липня.

1961

8. Вклад науковців / О. Ігнат'єв, Ю. Бутенко, Г. Наумов та ін. // Соціалістична Харківщина. – 1961. – 24 липня.

1962

9. Метод выравнивания огибающей для расчёта двухшарнирных арок по условиям предельного равновесия / Ю. И. Бутенко // Труды Харьковского института инженеров железнодорожного транспорта. – Харьков : ХИИЖТ, 1962. – Вып. 58 : Методика расчёта и проектирования сооружений наименьшего веса и вопросы применения пластмасс на железнодорожном транспорте. – С. 77–95.

10. Огибающая моментов двухшарнирной арки / Ю. И. Бутенко // Труды Харьковского института инженеров железнодорожного транспорта. – Харьков : ХИИЖТ, 1962. – Вып. 58 : Методика расчёта и проектирования сооружений наименьшего веса и вопросы применения пластмасс на железнодорожном транспорте. – С. 65–76.

1966

11. Будущим инженерам – глубокие экономические знания / Ю. Бутенко // Красное знамя. – 1966. – 5 января.

12. Наши планы, наши заботы : [Харьковский институт инженеров коммунального строительства] / Ю. Бутенко // Красное знамя. – 1966. – 29 марта.

13. Рекомендуем : [из выступления ректора ХИИКС Ю. И. Бутенко на пленуме райкома партии] / Ю. И. Бутенко // Красное знамя. – 1966. – 5 марта.

1967

14. Вакансія на кафедрі / Ю. Бутенко // Соціалістична Харківщина. – 1967. – 10 грудня.

15. Нелинейная постановка задачи о минимуме объёма пластинок, изгибающихся по цилиндрической поверхности, с учётом начальной кривизны и малых смещений продольных краёв / Ю. И. Бутенко, А. И. Кутиков // Труды Казанского инженерно-строительного института. – Казань : КИСИ, 1967. – Вып. 10. – С. 29–32.

1968

16. Пора інженерної зрілості / Ю. Бутенко, Є. Святченко // Соціалістична Харківщина. – 1968. – 29 травня.

1969

17. Роль Советов ректоров в координации деятельности вузовских коллективов / Ю. И. Бутенко. – Киев : КГУ, 1969. – *

1970

18. Применение обобщённых вариационных методов при расчёте пластин / Ю. И. Бутенко, А. И. Кутиков, И. Г. Терегулов // Исследования по теории пластин и оболочек. – Казань : КИСИ, 1970. – Вып. 6–7. – С. 186–200.

19. Устойчивость оболочек : монография / С. Н. Кан, К. Е. Бырсан, Ю. И. Бутенко и др. – Харьков : Изд-во ХГУ, 1970. – 154 с.

1971

20. К вариационным методам расчёта пластин / Ю. И. Бутенко // Труды Казанского инженерно-строительного института. – Казань : КИСИ, 1971. – Вып. 13. – С. 180–191.

21. К устойчивости пластинок, рассчитываемых по уточнённым теориям типа Е. Рейсснера / А. И. Кутиков, Ю. И. Бутенко // Труды Казанского инженерно-строительного института. – Казань : КИСИ, 1971. – Вып. 13. – С. 232–243.

1972

22. К теории пластин средней толщины / А. И. Кутиков, Ю. И. Бутенко // Исследования по теории пластин и оболочек. – Казань : КИСИ, 1972. – № 9. – С. 419–431.

23. Об устойчивости цилиндрических оболочек / Ю. И. Бутенко. – [Б. м.] : Стройконструкция, 1972. – *

24. Розрахунок металевих і залізобетонних оболонок : монографія / С. Н. Кан, О. А. Аліфанова, Ю. І. Бутенко та ін. ; за ред. С. Н. Кана. – Харків : Вид-во ХДУ, 1972. – 176 с.

25. Устойчивость длинных цилиндрических оболочек / Ю. И. Бутенко и др. – Харьков : ХГУ, 1972. – *

26. Щоб студентів вчилось добре / Ю. Бутенко // Радянська освіта. – 1972. – 9 грудня.

1973

27. Институт – школа : [дружба ХИИКСа и школы № 133 Киевского района г. Харькова] / Ю. Бутенко // Красное знамя. – 1973. – 1 сентября.

28. Обобщённый вариационный метод расчёта вневелиной теории пластин / Ю. И. Бутенко // Исследования по теории пластин и оболочек. – Казань : КИСИ, 1973. – Вып. 10. – С. 149–159.

1974

29. Совет ректоров: что сделано за год / Ю. Бутенко // Вестник высшей школы. – 1974. – № 10. – С. 48–52.

30. Устойчивость цилиндрических оболочек открытого профиля / Ю. И. Бутенко, С. Н. Кан, Ю. И. Каплан // Авиационная техника. – 1974. – № 4. – С. 56–61. – (Известия высших учебных заведений).

1975

31. Важная задача: повышение качества подготовки специалистов / Ю. Бутенко // Красное знамя. – 1975. – 31 августа.

32. Напряжённо-деформированное состояние с большими вырезами / С. Н. Кан, Ю. И. Бутенко, Ю. И. Каплан, Л. И. Колодий // Труды X Всесоюзной конференции по теории оболочек и пластин, Кутаиси, 1975 г. – Тбилиси : Мецниереба, 1975. – С. 481–489.

33. Устойчивость круговых замкнутых цилиндрических оболочек при частом изгибе и внешнем давлении / О. А. Алифанова, Ю. И. Бутенко С. Н. Кан, Ю. И. Каплан // Сопrotивление материалов и теория сооружений : респ. межвед. науч.-техн. сб. – Киев : Будівельник, 1975. – Вып. 27. – С. 24–32.

1976

34. Напряжённо-деформированное состояние цилиндрических оболочек с большими вырезами / С. Н. Кан, Ю. И. Бутенко, Ю. И. Каплан, Л. И. Колодий // Механика : реферат. журнал. – 1976. – № 4. – С. 19. – В156.

35. Радіус дії Ради ректорів / Ю. І. Бутенко // Соціалістична Харківщина. – 1976. – 7 лютого.

36. Устойчивость круговых замкнутых цилиндрических оболочек при чистом изгибе и внешнем давлении / С. Н. Кан, О. А. Алифанова, Ю. И. Бутенко, Ю. И. Каплан // Механика : реферат. журнал. – 1976. – № 5. – С. 54. – В355.

1977

37. Экспериментальное исследование работы цилиндрических оболочек с большими прямоугольными вырезами / Ю. И. Бутенко, С. Н. Кан, Ю. И. Каплан, Л. И. Колодий // Одиннадцатая Всесоюзная конференция по теории оболочек и пластин : тез. докл., Харьков, 27 сентября – 1 октября 1977 г. / Ин-т проблем механ. АН СССР, Науч. совет АН СССР по проблемам прочности и пласт., Харьков. ин-т инженер. коммун. стр-ва. – Москва : [Б. и.], 1977. – С. 76–77.

1978

38. Итоги выполнения плана и результаты деятельности высших и средних специальных учебных заведений Украинской ССР в 1977 году / [гл. ред. Ю. И. Бутенко ; редкол.: А. А. Чугаев, В. А. Баженов, В. М. Красников и др.] ; Мин-во высш. и сред. спец. образ. УССР. – Киев : [Межвуз. полиграф. предприятие при КИНХ], 1978. – 308 с. : ил. – На рус. яз.

1979

39. IV Всесоюзная конференция по статике и динамике пространственных конструкций / Ю. И. Бутенко, Ю. А. Ветров, Л. М. Григоренко // Прикладная механика. – 1979. – Т. 15, № 3. – С. 106–108.

1980

40. Матричные алгоритмы в строительной механике стержневых систем : учеб. пособие / Д. К. Бендюг, Б. Г. Брадул-Кириллов, Ю. И. Бутенко и др. – Москва (Россия) : Высшая школа, 1980. – 124 с. : ил.

41. Строительная механика стержневых систем и оболочек : учеб. пособие / Ю. И. Бутенко, С. Н. Кан, В. П. Пустовойтов и др. ; под ред. Ю. И. Бутенко. – Киев : Вища школа, Головное изд-во, 1980. – 488 с.

1982

42. Итоги выполнения плана и результаты деятельности высших и средних специальных учебных заведений Украинской ССР в 1981 году / сост.: Ю. И. Бутенко, А. А. Чугаев, В. А. Баженов. – Киев : [б. и.], 1982. – 294 с. : ил. – На рус. яз.

1984

43. Строительная механика. Руководство к практическим занятиям : учеб. пособие / под ред. Ю. И. Бутенко. – Киев : Вища школа, Головное изд-во, 1984. – 328 с.

1989

44. Строительная механика. Руководство к практическим занятиям : учеб. пособие / Ю. И. Бутенко, Н. А. Засядько, С. Н. Кан и др. ; под ред. Ю. И. Бутенко. – 2-е изд., перераб. и доп. – Киев : Вища школа, 1989. – 367 с. : ил.

45. Строительная механика : учебник для вузов / Ю. И. Бутенко, Н. А. Засядько, С. Н. Кан и др. ; под ред. Ю. И. Бутенко. – Киев : Вища школа, 1989. – 479 с. : ил.

Публікації про Ю. І. Бутенка

1. Бутенко Юрий Ильич. – Архив Украинского национального университета железнодорожного транспорта, личное дело.

2. Бутенко Юрий Ильич. – Архив Харьковского национального университета городского хозяйства имени А. Н. Бекетова, личное дело.

3. Бутенко Юрий Ильич // Выдающиеся педагоги высшей школы г. Харькова / В. И. Астахова, Е. В. Астахова, А. А. Гайков и др. – Харьков : Глобус, 1998. – С. 153–154.

4. Бутенко Юрий Ильич // Высшие учебные заведения Харькова : информационно-справочное приложение к журналу «Деловая жизнь» / авт.-сост.: Н. Л. Зотова, Л. Н. Шутенко. – Харьков : Инкомцентр, 1995. – С. 4.

5. Бутенко Юрий Ильич // Служение Отечеству и долгу : очерки о жизни и деятельности ректоров харьковских вузов (1805–2004 гг.) / под общ. ред.: В. И. Астаховой, Е. В. Астаховой. – Харьков : Изд-во НУА : Золотые страницы, 2004. – С. 523–524. – (Харьковский биографический словарь).

6. Бутенко Юрий Ілліч // Енциклопедія Сучасної України / Нац. акад. наук України, Наук. тов-во ім. Шевченка, Коорд. бюро Енциклопедії Сучас. України ; [керівник наук.-ред. підг. ЕСУ М. Г. Железняк]. – Київ : [Поліграфкнига], 2004. – Т. 3 : Біо – Бя. – С. 652.

7. Бутенко Юрий Ілліч // Історія Української державної академії залізничного транспорту (1930–2005) / [за заг. ред.: М. І. Данька, Т. А. Мукмінової]. – Київ : Транспорт України : УкрДАЗТ, 2005. – С. 140, 142.

8. Бутенко Юрий Ілліч // Харківська державна академія міського господарства / редкол.: Т. П. Єлісеєва, О. Л. Рябченко, Н. П. Тріпутіна та ін. ; гол. ред. Г. В. Стадник. – Харків : Золоті сторінки, 2002. – С. 63, 64, 67, 69–70, 112, 113.

9. Бутенко Юрий Ілліч // Харківський інститут інженерів комунального будівництва. 1941–1945 / [керівник проекту В. М. Бабаєв ; гол. редкол. Л. М. Шутенко ; коорд. проекту Т. П. Єлісеєва ; упоряд.: Т. П. Єлісеєва, Т. О. Лобинцева]. – Харків : Золоті сторінки, 2015. – С. 50. – (Сторінки історії Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова).

10. Бутенко Юрий Ілліч // Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова : монографія / [керівник вид. проекту В. М. Бабаєв ; редкол.: Л. М. Шутенко, Г. В. Стадник, Т. П. Єлісеєва та ін.]. – Харків : Золоті сторінки, 2012. – С. 24, 134, 144, 145, 146, 152, 155, 156, 157, 161–162, 163, 165, 169, 170, 173, 198, 203, 227, 240, 318, 320, 426.

11. Відмінникам студентських будов : [Ю. І. Бутенко – учасник зльоту студентських будівельних загонів] // Молодь України. – 1967. – 1 листопада.

12. Высокие награды Родины : [награждение Ю. И. Бутенко орденом Октябрьской революции] // Красное Знамя. – 1976. – 16 апреля. – С. 4.

13. Кормилицын Р. Молодая кафедра : [о Ю. И. Бутенко] / Р. Кормилицын // Строительная газета. – 1962. – 2 марта.
14. Награждение работников Высшей школы : [награждение Ю. И. Бутенко орденом «Знак Почёта»] // Красное знамя. – 1961. – 20 сентября.
15. Нести в маси величні ідеї партії : [обласна нарада з питань ідеологічної роботи : виступ Ю. І. Бутенка] // Соціалістична Харківщина. – 1962. – 13 січня.
16. С областного совещания по вопросам идеологической работы : [о выступлении Ю. И. Бутенко] // Красное знамя. – 1962. – 13 января.
17. Сивцов А. Учёный, педагог, создатель : [Юрий Ильич Бутенко] / А. Сивцов // Красное Знамя. – 2000. – № 19. – С. 2.
18. Успішна праця – ближче велика мета : [про Ю. І. Бутенко] // Соціалістична Харківщина. – 1961. – 9 серпня.